Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 36 och 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om statsandel för kommunal basservice ändras så att statsandelsprocenten för kommunal basservice höjs med 0,18 procentenheter. Statsandelen föreslås från ingången av 2021 vara 25,67 procent och kommunernas självfinansieringsandel 74,33 procent.

Det föreslås att det i ändringen av statsandelsprocenten som tillägg beaktas 0,27 procentenheter i anknytning till fullgörandet av nya och mer omfattande åligganden så att statsandelsprocenten är 100. Vid dimensioneringen av statsandelen har som nya uppgifter beaktats personaldimensioneringen vid serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig institutionsvård för äldre (52,8 miljoner euro), utvidgningen av läroplikten (5,9 miljoner euro), utvidgningen av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik (9,9 miljoner euro), minskningen av gruppstorlekarna inom småbarnspedagogiken (9,3 miljoner euro), tidigareläggningen av undervisningen i A1-språket (4,5 miljoner euro) och utvidgningen av eftervården inom barnskyddet (12 miljoner euro). Utöver de nya och utvidgade uppgifterna har man beaktat reformen av klientavgifterna inom social- och hälsovården, som minskar kommunernas klientavgiftsinkomster (17 miljoner euro). Vid ändringen av statsandelsprocenten har som avdrag beaktats 0,09 procentenheter i anslutning till reformen av studerandehälsovården för högskolestuderande (32 miljoner euro).

Dessutom föreslås bestämmelser om temporära minskningar och ökningar av statsandelen för kommunal basservice år 2021. I statsandelen görs motsvarande avdrag som för närvarande som anknyter till minskningen av utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa (2,47 euro per invånare), finansieringen av sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterverksamhet (4,10 euro per invånare) och genomförandet av kommunernas incitamentssystem för digitalisering (1,82 euro per invånare).

På grund av de ekonomiska effekterna av coronavirusepidemin ökas statsandelarna för kommunal basservice år 2021 med sammanlagt 280 miljoner euro. Tillägget av engångsnatur genomförs så att det år 2021 inte görs något avdrag från statsandelen i anslutning till de besparingar som genomförandet av konkurrenskraftsavtalet medför för kommunerna, vilket ökar statsandelarna med sammanlagt 233,6 miljoner euro (42,51 euro per invånare) jämfört med år 2020. Dessutom ökas statsandelarna med sammanlagt 46,4 miljoner euro, varav 15,4 miljoner euro riktas till kommunerna enligt invånarantal (2,80 euro per invånare) och 31 miljoner euro i proportion till den utdelning av kommunalskatten som tillämpas vid skatteredovisningarna för skatteåret 2020.

Dessutom föreskrivs om ett tillägg på sammanlagt 20 miljoner euro till statsandelarna för finansieringen av ett tillägg för höjning av statsandelen enligt prövning (3,64 euro per invånare). Tillägget kompenserar till denna del genom höjningar av statsandelen enligt prövning det avdrag som görs i kommunernas statsandel.

I anknytning till genomförandet av reformen av klientavgifterna inom social- och hälsovården riktas 0,9 miljoner euro till kommunerna som ett tillägg till statsandelen av engångsnatur (0,16 euro per invånare).

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2021 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2021.

———————

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL 1
MOTIVERING 4
1 Bakgrund och beredning 4
1.1 Bakgrund 4
1.2 Beredning 4
2 Nuläge och bedömning av nuläget 5
3 Förslagen och deras konsekvenser 6
3.1 De viktigaste förslagen 6
3.2 De huvudsakliga konsekvenserna 7
3.2.1 Statsandelsprocenten 7
3.2.2 Minskningar och ökningar av statsandelen 8
3.2.3 Statsandelarna för basservice år 2021 9
4 Ikraftträdande 9
5 Förhållande till andra propositioner 9
5.1 Samband med andra propositioner 9
5.2 Förhållande till budgetpropositionen 9
6 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning 9
LAGFÖRSLAG 11
Lag om ändring av 36 och 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice 11
BILAGA 13
PARALLELLTEXT 13
Lag om ändring av 36 och 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice 13

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Bestämmelser om statsandelsprocenten för kommunal basservice samt om tidsbegränsade minskningar och ökningar av statsandelen utfärdas årligen genom ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009). I denna proposition ingår förslag till statsandelsprocent för kommunal basservice samt till temporära minskningar och ökningar av statsandelen för 2021. Bestämmelser om grundpriserna för de kalkylerade kostnaderna för statsandelen och tilläggsdelarna utfärdas årligen genom förordning av statsrådet.

På grund av coronavirusepidemin och dess konsekvenser fattades i den fjärde tilläggsbudgeten för 2020 beslut om ett stödåtgärdspaket på sammanlagt cirka 1,4 miljarder euro för kommunerna och sjukvårdsdistrikten. Statsandelarna för kommunal basservice höjdes med ca 720 miljoner euro för 2020, beloppet av den behovsprövade höjningen av statsandelen höjdes med 50 miljoner euro, kommunernas utdelning av samfundsskatten höjdes temporärt med 10 procentenheter för 2020 (effekten är enligt de senaste prognoserna ca 450 miljoner euro år 2020) och för stöd till sjukvårdsdistrikten allokerades 200 miljoner euro. Dessutom genomfördes särskilda stödåtgärder för kommunerna bl.a. inom undervisnings- och kulturministeriets och kommunikationsministeriets förvaltningsområden.

Statsminister Sanna Marins regering beslutade i samband med förhandlingarna om budgetpropositionen för 2021 om nya åtgärder för att stödja kommunerna. I enlighet med de riktlinjer som fastställts under budgetförhandlingarna görs i statsandelarna för basservice för 2021 en engångshöjning på 300 miljoner euro, varav 20 miljoner euro riktas till en höjning som genomförs enligt prövning. Höjningen riktas i princip enligt samma fördelningsgrunder som i stödpaketet för 2020. Dessutom höjs utdelningen av samfundsskatten temporärt med 10 procentenheter år 2021 (total effekt 550 miljoner euro på årsnivå). I tilläggsbudgetpropositionen hösten 2020 ska kommunerna och sjukvårdsdistrikten dessutom anvisas tilläggsfinansiering på sammanlagt 600 miljoner euro för 2020, varav 400 miljoner euro som tillägg av engångsnatur till statsandelarna för basservice och 200 miljoner euro för sjukvårdsdistrikten. I detta sammanhang fastställde regeringen att de direkta kostnader som hänför sig till coronaviruset ersätts till fullt belopp så länge epidemiläget och genomförandet av hybridstrategin kräver det. Därtill förbinder sig regeringen att avveckla den eftersatta vården och servicen med en helhet på 450 miljoner euro 2021–2023. Enligt protokollsanteckningarna från förhandlingarna om budgetpropositionen granskas läget när det gäller 2022 för kommunalekonomin separat och fattas beslut om lösningar före hösten 2021.

I denna proposition ingår förslag till höjningar av statsandelen för kommunal basservice för 2021 på grund av coronavirussituationen. Regeringens proposition med förslag till höjningar av statsandelen för 2020 lämnas i samband med tilläggsbudgetpropositionen för hösten 2020. Det kommer att överlämnas en separat regeringsproposition om en höjning av kommunernas andel av samfundsskatten.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning

2 Nuläge och bedömning av nuläget

I lagen om statsandel för kommunal basservice föreskrivs det om den statsandel som beviljas kommunerna för driftskostnader när det gäller sådana statsandelsåligganden som anges i lagens 1 § 1 mom.

Som grund för beräkningen av statsandelen används de kalkylerade kostnaderna för statsandelsåligganden som bestäms enligt lagens 6–13 §. I 26–28 § föreskrivs det om tilläggsdelar till statsandelen och i 29 § om utjämning av statsandelen på basis av skatteinkomsterna. Statsandelen för en enskild kommun fastställs på basis av de kalkylerade kostnaderna för statsandelsåligganden, tilläggsdelarna och utjämningen av statsandelen på basis av skatteinkomsterna. I 7 kap. föreskrivs det om andra minskningar och ökningar av statsandelen. I 7 a kap. föreskrivs det om sådan ersättning för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna och som betalas till kommunerna i samband med statsandelen från ett separat moment (28.90.35).

I enlighet med 54 § i lagen om statsandel för kommunal basservice fastställs årligen grundpriserna för bestämningsfaktorerna enligt 6–13 och 26–28 § för det följande finansåret genom förordning av statsrådet, och dessa grundpriser används vid fastställandet av de kalkylerade kostnaderna och tilläggsdelarna för statsandelen. Vid fastställandet av grundpriset beaktas de uppskattade förändringarna i statsandelsåliggandenas omfattning och art, de uppskattade förändringarna i kostnadsnivån och de justeringar som årligen görs för att justera kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Bestämmelser om grundpriser finns i 5 § i statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice (1446/2014).

Bestämmelser om statsandelen för kommunal basservice och kommunernas självfinansieringsandel finns i 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. Kommunernas statsandel av de kalkylerade kostnaderna enligt 6–13 § är för närvarande 25,49 procent (statsandelsprocent) och kommunernas självfinansieringsandel är 74,51 procent. Statsandelsprocenten anger kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna när det gäller finansieringen av basservice på nationell nivå. Självfinansieringsandelen per invånare är lika stor i alla kommuner. Enligt 2 mom. är statsandelen för nya och mer omfattande statsandelsåligganden 100 procent av de kalkylerade kostnaderna för nya och mer omfattande åligganden, om inte åliggandena minskas i motsvarande utsträckning.

Enligt 57 § beaktas en förändring i omfattningen eller arten av statsandelsåliggandena, om den följer av en lag eller förordning som gäller statsandelsåliggandet i fråga, av sådana föreskrifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning eller av statsbudgeten. Förändringen i kostnadsnivån bestäms enligt det prisindex för basservice som det utfärdas närmare bestämmelser om genom förordning av statsrådet.

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras enligt 58 § 1 mom. de kalkylerade kostnaderna, grundpriserna och finansieringen i enlighet med de faktiska kostnaderna, liksom den i 55 § angivna statsandelsprocenten. Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras enligt 2 mom. på riksnivå som en helhet de grundpriser som ligger till grund för de kalkylerade kostnaderna enligt 6–13 §. Dessutom justeras sådan finansiering som det föreskrivs om i 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) till de delar som anges i momentet. Staten deltar i de kalkylerade kostnaderna med den procentandel som anges i 55 §. I statsandelsprocenten beaktas den ovan avsedda finansieringen enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Grundpriserna och finansieringen fastställs och bestämmelser om statsandelsprocenten utfärdas för varje finansår. Justeringen av kostnadsfördelningen görs årligen

När kostnadsfördelningen justeras används enligt 60 § 2 mom. uppgifterna om de faktiska kostnaderna för det tredje året före finansåret. Som exempel kommer kostnaderna för 2021 alltså att beaktas vid justeringen av kostnadsfördelningen för 2024.

I 36 § i lagen om statsandel för kommunal basservice föreskrivs det om tidsbegränsade minskningar och ökningar av statsandelen till kommunerna. År 2020 dras från statsandelen för kommunal basservice av 42,56 euro per invånare i anknytning till de besparingar som konkurrenskraftsavtalet medför för kommunerna, 4,12 euro per invånare för minskningen av utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa, 4,10 euro per invånare för finansieringen av sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterverksamhet och 1,82 euro per invånare för genomförandet av kommunernas incitamentssystem för digitalisering.

År 2020 gjordes dessutom tillägg på sammanlagt 722,3 miljoner euro i statsandelarna för kommunal basservice för att kompensera kommunerna för kostnadsökningar och minskade skatteinkomster till följd av coronavirusepidemin. Ökningarna av statsandelen är en del av den helhet av åtgärder på sammanlagt 1,4 miljarder euro för stöd till kommunerna på grund av coronavirusepidemin, som statsminister Sanna Marins regering beslutade om i samband med den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2020. År 2020 ökas med anledning av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin statsandelen för kommunal basservice med 32,80 euro per invånare, 106,73 euro per invånare som är under 18 år och 50,07 euro per invånare som har fyllt 65 år. Dessutom betalas till kommunerna sammanlagt 370 miljoner euro på grund av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin i proportion till den utdelning av kommunalskatten som tillämpas vid skatteredovisningen för skatteåret 2020.

I den fjärde tilläggsbudgeten för 2020 gjordes ett tillägg på 50 miljoner euro för höjning av statsandelen enligt prövning. Därför ökas statsandelen för kommunal basservice år 2020 med 9,11 euro per invånare för finansieringen av ett tillägg för höjning av statsandelen enligt prövning. Enligt lagens 30 § 3 mom. dras det belopp som motsvarar de sammanlagda höjningarna av statsandelen enligt prövning av från statsandelarna till kommunerna. Minskningen är lika stor per invånare i alla kommuner. Ökningen av statsandelen kompenserar till denna del det avdrag som görs med stöd av 30 § 3 mom.

År 2020 ökas statsandelen för kommunal basservice dessutom med 0,62 euro per invånare med anledning av den temporära höjningen av det skyddade beloppet vid jämkning av arbetslöshetsförmåner. Tillägget hänför sig till en lagändring, genom vilken det skyddade beloppet vid jämkning av arbetslöshetsförmåner höjs temporärt, vilket medför merkostnader för kommunerna.

3 Förslagen och deras konsekvenser

3.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att statsandelsprocenten för kommunal basservice höjs med 0,18 procentenheter. År 2021 föreslås kommunernas statsandelsprocent vara 25,67. På motsvarande sätt föreslås det att kommunernas självfinansieringsandel ska uppgå till 74,33 procent av de kalkylerade kostnaderna för statsandelsåligganden (3 746,81 euro per invånare). Vid ändring av statsandelsprocenten har fullgörandet av nya och mer omfattande åligganden beaktats så att statsandelsprocenten för dem är 100.

Det föreslås att det i ändringen av statsandelsprocenten som tillägg beaktas 0,27 procentenheter i anknytning till fullgörandet av nya och mer omfattande åligganden så att statsandelsprocenten är 100. Vid dimensioneringen av statsandelen har som nya uppgifter beaktats personaldimensioneringen vid serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig institutionsvård för äldre (52,8 miljoner euro), utvidgningen av läroplikten (5,9 miljoner euro), utvidgningen av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik (9,9 miljoner euro), minskningen av gruppstorlekarna inom småbarnspedagogiken (9,3 miljoner euro), tidigareläggningen av undervisningen i A1-språket (4,5 miljoner euro) och utvidgningen av eftervården inom barnskyddet (12 miljoner euro). Utöver de nya och utvidgade uppgifterna har man beaktat reformen av klientavgifterna inom social- och hälsovården, som minskar kommunernas klientavgiftsinkomster (17 miljoner euro). Vid ändringen av statsandelsprocenten har som avdrag beaktats 0,09 procentenheter i anslutning till reformen av studerandehälsovården för högskolestuderande (32 miljoner euro).

Dessutom föreslås bestämmelser om temporära minskningar och ökningar av kommunernas statsandel 2021. I statsandelen görs motsvarande avdrag som för närvarande som anknyter till minskningen av utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa (2,47 euro per invånare), finansieringen av sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterverksamhet (4,10 euro per invånare) och genomförandet av kommunernas incitamentssystem för digitalisering (1,82 euro per invånare).

På grund av de ekonomiska effekterna av coronavirusepidemin ökas statsandelarna för kommunal basservice år 2021 med sammanlagt 280 miljoner euro. År 2021 görs det inte något avdrag från statsandelen i anslutning till de besparingar som genomförandet av konkurrenskraftsavtalet medför för kommunerna, vilket ökar statsandelarna med sammanlagt 233,6 miljoner euro jämfört med år 2020. Dessutom ökas statsandelarna med sammanlagt 46,4 miljoner euro, varav 15,4 miljoner euro riktas till kommunerna enligt invånarantal (2,80 euro per invånare) och 31 miljoner euro i proportion till den utdelning av kommunalskatten som tillämpas vid skatteredovisningarna för skatteåret 2020.

Dessutom föreskrivs om ett tillägg på sammanlagt 20 miljoner euro till statsandelarna för finansieringen av ett tillägg för höjning av statsandelen enligt prövning (3,64 euro per invånare). Det belopp som motsvarar de sammanlagda höjningarna av statsandelen enligt prövning dras av från statsandelarna till kommunerna. Den föreslagna ökningen av statsandelen kompenserar till denna del avdraget.

I anknytning till genomförandet av reformen av klientavgifterna inom social- och hälsovården riktas 0,9 miljoner euro till kommunerna som ett tillägg till statsandelen av engångsnatur (0,16 euro per invånare). Syftet med tillägget är att ersätta kommunerna för de uppskattade kostnaderna för uppdateringar av informationssystemen till följd av reformen av klientavgiftslagen (se RP 129/2020 rd, s. 44).

3.2 De huvudsakliga konsekvenserna

3.2.1 Statsandelsprocenten

Det föreslås att statsandelsprocenten för kommunal basservice höjs med 0,18 procentenheter, vilket ökar statsandelarna för 2021 med ca 79,4 miljoner euro. På grund av kommunernas nya och mer omfattande åligganden höjs statsandelsprocenten med 0,27 procentenheter, eftersom statsandelen för dem ska vara 100 procent. Utöver de egentliga nya och utvidgade statsandelsåliggandena beaktas i statsandelsprocenten reformen av klientavgifterna inom social- och hälsovården, som år 2021 minskar kommunernas klientavgiftsinkomster med 17 miljoner euro (se

RP 129/2020 rd, s. 44). Det uppskattas att de nya och mer omfattande åliggandena ökar kommunernas kostnader år 2021, dvs. det så kallade kostnadsunderlaget för statsandelen, med sammanlagt ca 111,4 miljoner euro. Eftersom statsandelsprocenten är 25,49 procent före de ovannämnda förändringarna i åliggandena, ökar statsandelarna med 28,4 miljoner euro enbart till följd av ökningen av kostnadsunderlaget. För att statsandelen för dessa uppgifter ska öka till fullo i enlighet med ökningen av kostnadsunderlaget, beaktas den återstående delen på cirka 83 miljoner euro genom en höjning av statsandelsprocenten.

På motsvarande sätt sänks statsandelsprocenten med 0,09 procentenheter i anslutning till reformen av studerandehälsovården för högskolestuderande (32,03 miljoner euro). Till följd av minskningen av kostnadsunderlaget minskar statsandelarna med ca 8,16 miljoner euro. Resterande ca 23,87 miljoner euro beaktas i statsandelsprocenten.

3.2.2 Minskningar och ökningar av statsandelen

I den föreslagna lagen föreskrivs om temporära minskningar och ökningar av kommunernas statsandel 2021. Från statsandelen görs fortfarande avdrag i anslutning till minskningen av utgifterna för pensionsstödet för långtidsarbetslösa, finansieringen av sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterverksamhet och genomförandet av kommunernas incitamentssystem för digitalisering.

År 2020 har statsandelarna för basservice temporärt höjts med sammanlagt ca 770 miljoner euro med anledning av konsekvenserna av coronavirussituationen. Dessutom har regeringen dragit upp riktlinjer för en höjning med 400 miljoner euro i samband med tilläggsbudgetpropositionen hösten 2020. Stödet till kommunerna i anslutning till coronavirusepidemin fortsätter 2021. De ökningar av statsandelen på grund av coronavirusepidemin som ingår i propositionen kommer, tillsammans med de andra åtgärderna för att stödja kommunerna i samband med coronavirusepidemin, att stärka den kommunala ekonomin under 2021. Stödåtgärderna säkerställer förutsättningarna för att ordna basservice och minskar behovet av ekonomiska anpassningsåtgärder, såsom permitteringar eller uppsägningar av personal, i kommunerna.

I statsandelarna görs 2021 till följd av coronavirussituationen ett tillägg på sammanlagt 300 miljoner euro, inklusive tilläggsanslaget för höjning av statsandelen enligt prövning. Det avdrag från statsandelarna för basservice som hänför sig till de besparingar som genomförandet av konkurrenskraftsavtalet medför för kommunerna som gjorts från och med 2017 slopas för 2021, vilket ökar statsandelarna med sammanlagt 233,6 miljoner euro (42,51 euro per invånare). Dessutom föreslås det att statsandelarna utökas med sammanlagt 46,4 miljoner euro, varav en tredjedel riktas till kommunerna enligt invånarantal (sammanlagt 15,4 miljoner euro, 2,80 euro per invånare) och två tredjedelar i proportion till den utdelning av kommunalskatten som tillämpas vid skatteredovisningarna för skatteåret 2020 (sammanlagt 31 miljoner euro). Konsekvenserna av de föreslagna ökningarna av statsandelen för olika kommuner varierar beroende på kommunens invånarantal, kommunalskattens utdelning samt skatteinkomsternas och statsandelarnas andel av kommunens inkomster. Eftersom höjningen av statsandelen i huvudsak ska allokeras enligt invånarantalet och den andel som allokeras i förhållande till kommunalskattens utdelning är klart mindre, riktas tilläggen till kommunerna relativt jämnt, räknat per invånare. Den kommunvisa ökningen av statsandelen uppgår till sammanlagt 49–56 euro per invånare. Utöver de nämnda åtgärderna riktas ett tilläggsanslag på 20 miljoner euro till kommunerna genom en höjning av statsandelen enligt prövning. Statsrådet beslutar på ansökan om höjningar av statsandelen enligt prövning. Sammantaget har det år 2021 reserverats sammanlagt 30 miljoner euro för höjningar av statsandelen enligt prövning, varav 10 miljoner euro dras av från de statsandelar som betalas till kommunerna.

Utöver de ökningar av statsandelen för basservice som föreslås i denna proposition fortsätter den temporära höjningen av utdelningen av samfundsskatten med 10 procentenheter för 2021. Dessutom ersätter staten kommunerna till fullt belopp för de direkta kostnaderna i samband med coronaviruset. Ökningarna av statsandelen är tidsbegränsade till 2021. När det gäller 2022 granskas läget för kommunalekonomin separat och beslut om lösningar fattas före hösten 2021.

I anknytning till genomförandet av reformen av social- och hälsovårdens klientavgifter riktas 0,9 miljoner euro till kommunerna som ett tillägg till statsandelen av engångsnatur (0,16 euro per invånare). Genom tillägget ersätts de kostnader som orsakas kommunerna av uppdateringarna av informationssystemen till följd av reformen av klientavgiftslagen.

3.2.3 Statsandelarna för basservice år 2021

År 2021 är indexhöjningen i fråga om statsandelen för basservice 2,4 procent och den därav följande ökningen av statsandelen cirka 173,6 miljoner euro. Justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna minskar statsandelarna för basservicen med 13,7 miljoner euro.

Med beaktande av ovan beskrivna ändringar i sin helhet uppgår statsandelarna år 2021 till sammanlagt ca 7,7 miljarder euro, vilket är ca 600 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020.

Det sammanlagda beloppet av de ersättningar för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringarna i beskattningsgrunderna (moment 28.90.35) 2021 är enligt budgetpropositionen ca 2,3 miljarder euro, inklusive de avdrag från ersättningar för förlorade skatteinkomster som med stöd av 36 b § i lagen om statsandel för kommunal basservice görs 2021 och som hänför sig till de tidsbegränsade ersättningar som år 2020 betalats på grund av fördröjda skatteinkomster.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

5 Förhållande till andra propositioner

5.1 Samband med andra propositioner

I samband med budgetpropositionen för 2021 överlämnar regeringen till riksdagen propositioner med förslag till lag om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (RP 129/2020 rd) och till en läropliktsreform. De nya och utvidgade statsandelsåliggandena som ingår i propositionerna har beaktats i den föreslagna statsandelsprocenten för kommunal basservice. För att förslaget till statsandelsprocent ska godkännas i sin föreslagna form förutsätts att de lagförslag som ingår i de nämnda propositionerna godkänns.

5.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2021 och avses bli behandlad i samband med den.

6 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås det att statsandelsprocenten för kommunal basservice höjs i anslutning till genomförandet av nya och mer omfattande åligganden så att statsandelsprocenten är 100.

Dessutom föreslås temporära tillägg till statsandelen på grund av coronavirusepidemin. Propositionen ingriper inte i kommunens beskattningsrätt och rätt att bestämma om sin egen ekonomi som är skyddad enligt 121 § i grundlagen (731/1999).

Regeringen anser att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 36 och 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) 36 § och 55 § 1 mom., sådana de lyder, 36 § i lagarna 1376/2019 och 561/2020 och 55 § 1 mom. i lag 561/2020, som följer:

36 §

Tidsbegränsade minskningar och ökningar av statsandelen till kommunerna

År 2021 dras från statsandelen för kommunal basservice av 2,47 euro per invånare för minskningen av utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa.

År 2021 dras från statsandelen för kommunal basservice av 4,10 euro per invånare för finansiering av sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterverksamhet.

År 2021 dras från statsandelen för kommunal basservice av 1,82 euro per invånare i anknytning till ibruktagandet av incitamentsystemet för digitalisering i kommunerna.

År 2021 ökas statsandelen för kommunal basservice med 2,80 euro per invånare med anledning av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin.

År 2021 betalas det sammanlagt 31 miljoner euro till kommunerna med anledning av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin. Ersättningen betalas till kommunerna i proportion till den utdelning av kommunalskatten som tillämpas vid skatteredovisningarna för skatteåret 2020.

År 2021 ökas statsandelen för kommunal basservice med 0,16 euro per invånare i anknytning till genomförandet av reformen av klientavgifterna inom social- och hälsovården.

År 2021 ökas statsandelen för kommunal basservice med 3,64 euro per invånare för finansieringen av ett tillägg för höjning av statsandelen enligt prövning.

55 §

Statsandelsprocent och kommunens självfinansieringsandel

Kommunens kalkylerade kostnader enligt 6–13 § fördelas på så sätt att kommunernas statsandel är 25,67 procent (*statsandelsprocent*) och kommunernas självfinansieringsandel 74,33 procent.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 . _____

Helsingfors den 5 oktober 2020

Statsminister

Sanna Marin

Kommunminister Sirpa Paatero

Bilaga
Parallelltext

Lag

om ändring av 36 och 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) 36 § och 55 § 1 mom., sådana de lyder, 36 § i lagarna 1376/2019 och 561/2020 och 55 § 1 mom. i lag 561/2020, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
36 §	36 §
Tidsbegränsade minskningar och ökningar av statsandelen till kommunerna	*Tidsbegränsade minskningar och ökningar av statsandelen till kommunerna*
År 2020 dras från statsandelen för kommunal basservice av 42,56 euro per invånare i anknytning till de besparingar som konkurrenskraftsavtalet medför för kommunerna.	
År 2020 dras från statsandelen för kommunal basservice av 4,12 euro per invånare för minskningen av utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa.	År *2021* dras från statsandelen för kommunal basservice av *2,47* euro per invånare för minskningen av utgifterna för pensionsstödet till långtidsarbetslösa.
År 2020 dras från statsandelen för kommunal basservice av 4,10 euro per invånare för finansiering av sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterverksamhet.	År *2021* dras från statsandelen för kommunal basservice av 4,10 euro per invånare för finansiering av sjukvårdshelikopter- och läkarhelikopterverksamhet.
År 2020 dras från statsandelen för kommunal basservice av 1,82 euro per invånare i anknytning till ibruktagandet av incitamentsystemet för digitalisering i kommunerna.	År *2021* dras från statsandelen för kommunal basservice av 1,82 euro per invånare i anknytning till ibruktagandet av incitamentsystemet för digitalisering i kommunerna.
År 2020 ökas med anledning av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin statsandelen för kommunal basservice med 32,80 euro per invånare*, 106,73 euro per invånare som är under 18 år och 50,07 euro per invånare som har fyllt 65 år*.	År *2021* ökas statsandelen för kommunal basservice med *2,80* euro per invånare med anledning av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin.
År 2020 betalas det sammanlagt 370 miljoner euro till kommunerna med anledning av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin. Ersättningen betalas till kommunerna i proportion till den utdelning av kommunalskatten som tillämpas vid skatteredovisningarna för skatteåret 2020.	År *2021* betalas det sammanlagt *31* miljoner euro till kommunerna med anledning av de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin. Ersättningen betalas till kommunerna i proportion till den utdelning av kommunalskatten som tillämpas vid skatteredovisningarna för skatteåret 2020.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
År 2020 ökas statsandelen för kommunal basservice med 0,62 euro per invånare med anledning av den temporära höjningen av det skyddade beloppet vid jämkning av arbetslöshetsförmåner.	År *2021* ökas statsandelen för kommunal basservice med *0,16* euro per invånare *i anknytning till genomförandet av reformen av klientavgifterna inom social- och hälsovården*.
År 2020 ökas statsandelen för kommunal basservice med 9,11 euro per invånare för finansieringen av ett tillägg för höjning av statsandelen enligt prövning.	År *2021* ökas statsandelen för kommunal basservice med *3,64* euro per invånare för finansieringen av ett tillägg för höjning av statsandelen enligt prövning.
55 §	55 §
Statsandelsprocent och kommunens självfinansieringsandel	*Statsandelsprocent och kommunens självfinansieringsandel*
Kommunens kalkylerade kostnader enligt 6–13 § fördelas på så sätt att kommunernas statsandel är 25,49 procent (*statsandelsprocent*) och kommunernas självfinansieringsandel 74,51 procent.	Kommunens kalkylerade kostnader enligt 6–13 § fördelas på så sätt att kommunernas statsandel är *25,67* procent (*statsandelsprocent*) och kommunernas självfinansieringsandel *74,33* procent.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .